Ao. 1859. No. 113.
Dingsdag 20 September.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

RESOLUTIE

van den 15n. September 1859 No. 11;

waarbij afgekondigd wordt 's Konings besluit van den 27 Julij 1859 No 49, houdende wijziging van dat, dd. 13 Junij 1856 No. 73, waarbij worden vastgesteld algemeene bepalingen betreffende het verleenen van buitenlandsche verloven aan ambtenaren en officieren van de landmagt in de Nederlandsche West Indische Bezittingen en ter kuste van Guinea.

DE GOUVERNEUR DER KOLONIE *SURINAME*,

Bij missive van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, dd. 10 Augustus jl. La. B No. 28 | 191, ter uitvoering ontvangen hebbende een afschrift van 's Konings besluit van 27 Julij te voren No. 49, houdende wijziging van dat, van den 13 Junij 1856 No. 73, (Gouvernements-resolutie dd. 13 Augustus 1856 No. 993, Gouvernements-blad No. 7), *waarbij worden vastgesteld algemeene bepalingen betreffende het verleenen van buitenlandsche verloven aan ambtenaren en officieren van de landmagt in de Nederlandsche West Indische Bezittingen en ter kuste van Guinea;*

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat deze resolutie, en als bijlage daarvan, het eerst vermeld Koninklijk besluit, in het Gouvernements-blad zullen worden geïnsereerd.

Paramaribo, den 15n. September 1859.

VAN LANSBERGE.

Ter Ordonnantie van den Gouverneur,
De Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

BIJLAGE behoorende tot de Gouvernements-resolutie, dd. 15n. September 1859 No. 11.

27 Julij 1859 No. 49. WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT HERTOG VAN LUXEMBURG ENZ., ENZ. ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Staat, Minister van Koloniën, van den 7 Januarij 1859 La. B No. 7;

Gelet op Ons besluit van den 13 Junij 1856 No. 73;

Den Raad van State gehoord (advies van den 28 Januarij 1859 No. 3),

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister, dd. 23 Julij 1859, La. B, No. 3;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoo verre van Ons opgemeld besluit, te bepalen:

1o. dat bij de berekening van verloftractementen van ambtenaren en officieren der landmagt in *West Indie*, tot grondslag zullen behooren te worden genomen hunne inkomsten, zoowel tractement, toelage, emolumenten, of onder welke andere benaming ook, zij bezoldiging van Rijkswege genieten;

2o. dat alle verloftractementen, zonder onderscheid, zullen worden vastgesteld op twee derden van het inkomen, met dien verstande nogtans, dat bij de berekening van het verloftractement van ambtenaren en officieren, die eene bezoldiging van minder dan f 2400.— 's jaars genieten, de bij Ons besluit van 13 Junij 1856 No. 73 vastgestelde schaal tot maatstaf zal blijven strekken;

3o. dat buiten werking wordt gesteld de laatste alinea van art. 4 van Ons meergenoemd besluit, luidende:

„Voor zoover de met verlof gaande ongehuwd is, ondergaan deze tractementen eene verdere vermindering van tien ten honderd."

en 4o. dat deze bepalingen niet toepasselijk zijn op verloven, welke vóór de dagteekening van Ons tegenwoordig besluit zijn verleend.

En is Onze Minister van Staat, Minister van Koloniën, belast met de uitvoering dezes, waarvan tot informatie afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 27 Julij 1859.

(*get*) WILLEM.

De Minister van Staat, Minister van Koloniën,
(*get*) ROCHUSSEN.

Accordeert met deszelfs origineel.
De fd. Secretaris Generaal bij het Ministerie van Koloniën,
(*get.*) J. LOUDON.

Voor eensluidend afschrift.
De fd. Secretaris Generaal,
(*get.*) J. LOUDON.

Voor eensluidend afschrift,
De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 16 September 1859.

Bij Gouvernements resolutie van gister No. 12, zijn, tengevolge van het overlijden van den Waagmeester C. W. Knauf onder de nadere goedkeuring des konings benoemd;

1o. tot *Waagmeester*, de Heer W. H van Kruijne, tot dusver Kommies bij 's Lands Magazijnen, en

2o. te zijner vervanging, tot Kommies bij 's Lands Magazijnen, de heer B. M. Alvares, tot dusver Assistent bij den Kolonialen Ontvanger en Betaalmeester.

De Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 16 September 1859.

Alzoo de Hoofdvoorstanders der Moravische Broeder Gemeente alhier, zich tot het Gouvernement hebben gewend, met verzoek dat hun voor en ten behoeve van opgemelde Gemeente in allodialen eigendom en erfelijk bezit worde afgestaan het Erf gelegen ten Noorden van de *Pontewerf straat*, bekend op de generale schetskaart onder No. 332, thans La. F No. 157;

Zoo wordt aan al degenen die vermeenen mogten beter regt te hebben dan de requestranten, de gelegenheid gegeven, om binnen *veertien* dagen, na de dagteekening dezer, hunne reclames ter Gouvernements Secretarie in te dienen, alwaar het voorschreven request met de bijlagen ter visie ligt zullende na verloop van dien tijd op het verzoek worden gedisponeerd, zoodanig als bevonden zal worden te behooren.

De Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 16 September 1859.

Alzoo de navolgende personen van het Gouvernement hebben verzocht, om erven en landerijen in pacht te bekomen, als:

1o. M. Goudvisch, een gedeelte van een erf gelegen aan de *Nieuwe Keizerstraat* tusschen de erven La. D No. 41 en no. 42.

2o. C. H. van Sander, het erf gelegen aan de *Pontewerf straat* tusschen de erven La. F no. 70 en no. 71.

3o. B. Stadwijk, het erf gelegen aan den *Gemeenelandsweg* tusschen de erven La. F no. 66 en no. 67.

4o. C. Norg, het erf gelegen aan de *Nepveustraat*, bekend op de generale schetskaart onder no. 417.

5o. S. C. Barend, het erf gelegen als voren, bekend onder no. 418.

6o. L. A. Waldman een perceel land gelegen ten Noorden van het verlengde molenpad.

7o. G. Overeem, twee perceelen land gelegen als voren.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten op die erven en perceelen land eenig eigendom of ander regt te kunnen doen

gelden, opgeroepen, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, hunne reclames met overlegging van bewijsstukken ter Gouvernements Secretarie in te dienen.

De Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements-Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1859.

16 Sept. Van het slavenkind *Wilhelmina*, geboren in 1859, dochter van *Moriana*, toebehoorende aan plant. *Belwaarde*, divisie *Boven Suriname* en *Thorarica*.

» » Van den slaaf *Ferdinand*, geboren in 1804, wiens moedersnaam onbekend is, toebehoorende aan J. Barbeil (nu boedel.)

» » Van de slavin *Sabana*, geboren in 1808, wier moedersnaam onbekend is, toebehoorende aan H. J. Serres.

» » Van de slavin *Frederika*, geboren in 1827, wier moedersnaam onbekend is, en haren zoon *Ferdinand*, geboren in 1856, toebehoorende aan J. F. Touh.

» » Van het slavenkind *Leentje*, geboren in 1852, dochter van *Visinie*, toebehoorende voor den vrijdom aan M. H. Mok.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Tweede Afkondiging.

Gouvernements-Secretarie.

Post-Kantoor.

De Mail-pakketten zullen op **Woensdag** den 21n. dezer, des middags ten **12 URE** worden gesloten, en verzonden per de stoomboot *Vice Admiraal Rijk*.

De Ambtenaar tijdelijk belast met de Posterij,
E. C. WESENHAGEN.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, den 18 *September* 1859.

Op den 9den September 1859, is aanteekening gedaan van het voorgenomen huwelijk van:

Nicolaas Thomas Arnoldus Arlaud
en
Francina Johanna Elisabeth Groenlo.

Jan Pieter Kamff, zich schrijvende **Jan Pieter Kampf**, Weduwenaar van **Agatha Johanna Diepen.**
en
Johanna Wilhelmina Charlotte Boer.

Alojsius Jasper Posthoorn
en
Hana Nassij.

Egbert Anthonij van Favereij
en
Maria Francina Grasman.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
J. F. SAILE VANIER.

Tweede Afkondiging.

POLITIE.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Politie opgaaf gedaan dat zich uit de stad en hare omstreken heeft verwijderd:

De slavin *Louisa*, aankomende den boedel G. F. Lange.

Terwijl sedert 1o. Augustus nog als afwezig zijn opgegeven:

De slavin *Kwassiba*, aankomende S. L. Reever.

De slaaf *Koffij*, aankomende A. C. Monsanto.

De slavin *Antje*, aankomende H. H. Geveke.

De slavin *Catharina* of *Caprice*, aankomende J. M. Samson.

Elk en een iegelijk wordt ernstig aangemaand om voorzeide slaven niet op te houden, te huisvesten of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de Publicatie van 5 Februarij 1834 G. B. No. 1 vastgesteld.

Paramaribo, den 16 *September* 1859.

De prov. Commissaris van Politie,
G. DUIJCKINCK.

POLITIE.

De ondergeteekende roept bij deze de medewerking in der hoofden van huisgezinnen, om zooveel in hunne magt is te helpen handhaven de naleving van art. 12 der Publ. van 19 | 25 November 1828, G. B. No. 17, waarbij het verboden is om zoogenaamde VLIEGERS op de openbare straten op te laten.

Paramaribo, den 19 *September* 1859.

De prov. Commissaris van Politie,
G. DUIJCKINCK.

POLITIE.

Aan de Ingezetenen wordt kennis gegeven, dat door de noodige herstellingen aan de *Jodenbree straat*, de passage aldaar voor Rij- en Voertuigen, voor eenige dagen zal zijn afgesloten.

Paramaribo, den 19 *September* 1859.

De prov. Commissaris van Politie,
G. DUIJCKINCK.

Worden bij inschrijving te Koop aangeboden:

9 (*negen*) **VATEN SUIKER,**

van de Plant. *Rustenburg*,

ingevolge voorwaarden, liggende ter inzage van gegadigden ter Administratie van Financien.

De bus der inschrijvings-billetten ter Gouvernements-Secretarie zal worden geligt op Dingsdag den 20 September e. k., des voormiddags ten 10 ure.

Paramaribo, den 16 *September* 1859.

De Administrateur van Financien,
A. DE MAN.

Transport.

[13346] Den 19 September 1859. De Exploicteur aan P. C. Vereul voor de minderjarige kinderen van de wed. J. P. Tafares Jr. met namen G. M. S. W. en J. M. S. Tafares, van *de helft* in het Huis en Erf aan de *Zwartenhovenbrug Straat*, N. W. La. E No. 234, O. W. La. D No. 457*a*.

Paramaribo, den 19 *September* 1859.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

Transport.

(13350) Den 19 September 1859. J. A. A. Salomons aan C. S. P. Dericks als in huwelijk hebbende J. C. S. van Elmpt, van den grond de *Goede Verwachting* gelegen bij het pad van *Wanica*.

Paramaribo, den 19 *September* 1859.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

(13343) De inschrijvings biljetten op de te koop aangebo lene

23 vaten SUIKER,

van plant. *Ellen*

en **16 DITO,**

van plant. *Lunenburg*,

zullen op **HEDEN** des middags om 12 uren, bij het Wees-Departement geopend worden.

Paramaribo, den 20 *September* 1859.

[13125] Aan het Departement der *Onbeheerde Boedels* zijn gedevolveerd, de onderstaande boedels, op den 16 Sept. 1859:

Van Elisabeth Park (overleden den 30 Junij 1859 te *Coronie*, en den 17den dito

» Carel Wilhelm Knauf (overleden den 1 September 1859.)

En worden mitsdien alle Crediteuren en Debiteuren derzelver opgeroepen, ten einde aan het Departement voormeld van hunne vorderingen aanteekening te doen en hunne verschuldigden aan te zuiveren, op pœne als bij art. 14 en 16 van het Reglement voor opgemelde administratie is bepaald.

Paramaribo, den 19 *September* 1859.

Bij afwezigheid van den prov. Curator,
C. KAERSENHOUT.
1e. Commies.

Eerste Advertentie.

Edictale Citatie.

(12881) De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, dagvaardt bij deze alle bekende en onbekende Crediteuren:

Van Theresia Catrijntje Kemper, wegens het provenue van het op den 11n. September 1858 bij executie verkochte *een derde* van den Grond *Combé*, gelegen in de divisie *Para*, aangekomen hebbende Theresia Catrijntje Kemper voornoemd.

Van Susanna Johanna Lemmers, wegens het provenue van het op den 17 Junij 1859 bij executie verkochte Erf, gelegen aan de *Weide straat*, La. D No. 84, aangekomen hebbende Susanna Johanna Lemmers voornoemd.

Om te compareren of gemagtigden te zenden ter Prae et Concurrentie Rolle van het Geregtshof voornoemd, welke gehouden zal worden op Vrijdag den 4n. November 1859, des voormiddags om *acht* ure, ten einde aldaar ingevolge Art. 91 der Manier van procederen, hunne sustenuen zonder

form van proces, mondeling voor te dragen, en op welke mondelinge voordragt, door den Hove zal worden regt gedaan, zoo als bevonden zal worden te behooren, op poene van silentium perpetium.

En opdat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, is deze gepubliceerd en geaffigeerd alhier aan *Paramaribo*, den 19 *September* 1859.

SIMON ABENDANON Sz.

[13126] De Exploicteur bij het Geregtshof in de kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 23 September 1859, des voormiddags ten *half negen* ure, publiekelijk bij executie verkoopen:

Het Huis en Erf La. A. No. 272, aankomende de Wed. A. da Silva Curiel.

Het Huis en Erf La. C No. 275, aankomende den boedel J. Castagne.

Het Huis en Erf La. B No. 54, aankomende A. G. Johanzoon.

Het Huis en Erf La B No 109, aankomende den boedel Claas Kwakoe.

Het Huis en Erf La B. No. 126, aankomende F. L. Roland.

Het Huis en Erf La. B No. 127, aankomende de kinderen van C. van H. van den Abeele.

Het Huis en Erf La. C No. 51, aankomende P. H. van Esch

Het Huis en Erf La. D No 182, aankomende F. J. L. R. van Onna.

Het Huis en Erf La. E. No. 28, aankomende den boedel J. van J. van Labadie.

Het Huis en Erf La. E No. 33, aankomende de Erven Walbach.

Het Huis en Erf La. E No. 191, aankomende C. G. van Leeuwaarde.

Het Huis en Erf La. E No. 286, aankomende de Weduwe J. C. Rucker geb. de Haan.

Het Huis en Erf La. E No. 306, aankomende Tina van Franeke.

Het Huis en Erf La E No. 368, aankomende den boedel A. van M. Ju Samson.

Paramaribo, *den* 19 *September* 1859.

SIMON ABENDANON Sz.

Op aanstaanden ZATURDAG den 24 dezer, des morgens om zes ure, zal de *gewone Exercitie met de* **Brandspuiten** plaats vinden; zullende de Brandmeesters en Onderbrandmeesters precies om *half zes* ure aan het lokaal der Spuit waartoe zij behooren present moeten zijn.

Paramaribo, *den* 19 *September* 1859.

De Opperbrandmeester,

H. G. ROUX.

SEQUESTERS.

van de plant. *Concordia* ⅛ aandeel, Boedel JOHN ELDER, bieden bij inschrijving tegen GEREED GELD, te koop aan:

P. m. 1690 ℔ KAKAO.

De inschrijvings-billetten zullen tot **HEDEN MORGEN** ten 9 ure, ter Griffie van het Geregtshof aangenomen en aldaar geopend worden ten overstaan van den Heer Gecommitteerde tot de Zaken van Curatele en Sequestratie.

Het hoogste bod goedgekeurd wordende zal de KAKAO binnen 8 dagen voor rekening en risico van den kooper van Plantage moeten afgehaald en voor elke ledige baal *f* 1,10 gerestitueerd worden. (13341)

VERBETERING.

In het aangekondigde Transport van S. C. Gomperts aan M. Bentschop Wed. P. Simmons, van het Erf en daaropstaande Gebouwen aan de *Oranje Straat*, (zie onze Nos. 111 en 112) **staat: La. A No. 144**, ***moet zijn:*** **La. A No. 114.**

De uitbarsting van den Mauna Loa op de Sandwichs-Eilanden.

De Mauna Loa op Hawai, het grootste der Sandwichs Eilanden, is wel niet de hoogste vuurspuwende berg der aarde, want de Cotopaxi (18,887 voet) in Ecuador, de Popocapeti (17,700 voet) in Mexico en nog een paar anderen in Azia en Amerika overtreffen hem in hoogte boven de oppervlakte der zee; doch zijne eigene hoogte is de grootste, die men tot nog toe heeft leeren kennen, want terwijl die andere vulkanen op hooge bergvlakken liggen en zich daar slechts 7 of 9000 voet boven verheffen, stijgt de Mauna Loa regt uit den schoot der zee tot eene hoogte van 14,000 voet op, dus derdehalf duizend voet hooger dan de Piek van Teneriffe. Op zijn top opent zich een krater van 8 Engelsche mijlen middellijn en 1270 voet diepte; de bodem daarvan is weder door vreesselijk grijnzende en onpeilbare kloven gescheurd. Het is bekend, dat de aardbevingen in de onmiddellijke nabijheid van nog werkzame vuurbergen zelden veel schade aanrigten; de omtrek van den Mauna Loa wordt dan ook geregeld zes maal 's jaars door aardschuddingen bezocht, maar die schokken zijn zoo sacht, dat zij zelden meer dan een muurtje of een paar potten en pannen omver werpen. Op hetzelfde eiland bevinden zich nog twee andere vulkanen, die men ten onregte met den naam van uitgebrand bestempelt, den Mauna Kea en den Hoelalai. De laatste brandde nog in 1794 en omtrent die jongste uitbarsting is bij de inboorlingen nog eene roerende overlevering in omloop. De lavastroom was namelijk met eene zoodanige snelheid naar een dorp gevloeid, dat niet al de inwoners den tijd hadden gehad om de vlugt te nemen. Een huis, waarin zich eene vrouw met een kind bevond, lag als een eiland omgeven door een oceaan van vuur. De ongelukkige zocht met haar kleinood in den arm redding in den top van een pandanus boom, doch zij verlengde daardoor haar doodsangst eenige minuten, want de lava bereikte natuurlijk ook den stam en beiden stortten in de vuurzee neder.

Van vroegere uitbarstingen willen wij slechts de jaren 1789, 1823, 1832, 1840, 1843, 1852 en 1855 noemen, opdat men voor den Mauna Loa respect krijge. De laatstgenoemde uitbarsting was opmerkelijk wegens den buitengewonen overvloed van lava. Dertien maanden lang, tot in September of October 1856, bleef zij in beweging en breidde zich in een stroom van 60 Engelsche mijlen lengte over eene oppervlakte van 300 vierkante Engelsche mijlen uit.

Aan een Engelsch blad in het formaat van de *Times*, de *Commercial Advertiser*, dat op het eiland Honolulu het licht ziet, ontleenen wij eenige bijzonderheden over de uitbarsting van dit jaar, die den 23 Januarij een aanvang nam. Op dien dag zag men rook uit den krater opstijgen en des avonds werden twee vuurrivieren in verschillende rigtingen waargenomen. Op den dag was, op grooten afstand, noch het licht van den krater, noch de lavastroom zigtbaar. De nieuwe krater ligt aan de noordelijke helling van den Mauna Loa omtrent 8000 (of volgens anderen 9500) voet boven de zee, en 4000 voet beneden de plaats van de laatste uitbarsting. Bij de uitstorting van de lava had een zeer opmerkelijk verschijnsel plaats. De waarnemers zagen op 5, 6 en 7 Februarij de lava dubbel zoo hoog als de breedte van de kratermonding uit den krater opstijgen, eene hoogte dus van 250 voet, gelijk aan die van den toren van Straatsburg. Langzamerhand boog zich de rand der taaije massa om en ontstond er een prachtige vuurregen. Bij het afstroomen van den krater deelde de lava zich in een vijftigtal stralen, die de eerste zes Engelsche mijlen met groote snelheid aflegden, maar toen zij de vlakte bereikten zich tot een breeden en langzaam voortrollenden stroom vereenigden. Onbeschrijfelijk schoon was het gezigt, wanneer hij bij kloven of vooruitspringende rotsen cascaden vormde. Er was zulk een vuurval die 80 tot 100 voet hoogte had, het dubbele dus van den val des Rijns bij Schaffhausen, en de kersroode vloed bewoog zich daar met eene snelheid van 10 Engelsche mijlen in het uur naar de zee, alwaar hij eerst verkoeling en rust zou vinden. De val van zulk een stroom in het water is een allerindrukwekkendst schouwspel. Een reiziger, die het bij de uitbarsting van 1840 bijwoonde, zegt dat de lava zich toen van eene hoogte van 50 voet in zee wierp. Het water week als ontzet terug en stoof schuimend en dampend weg. Het begon weldra te koken en de knal der ontploffende gassen werd op vijf Duitsche mijlen afstands gehoord, alsof het eene kanonnade van linieschepen was. De bovenkorst der lava, door het water snel afgekoeld, sprong in millioenen brokken en scherfjes, die door de heftige zeewinden als een dikke hageljagt over het land werden gedreven. Drie weken lang bleef de vulkaan zijn lava in onverminderden overvloed in de see werpen. De zee werd heet tot op twintig Engelsche mijlen aan weerszijden van de lava-bedding en wel met zulk eene snelheid dat reeds den tweeden dag doode visschen op 15 Engelsche mijlen afstands op het strand werden geworpen. Nog zes weken daarna steeg er damp op, telkens wanneer de golven in de nabijheid der lava op het strand braken.

De uitbarsting van dit jaar had den 7 Maart nog niets van hare heftigheid verloren. Nieuwe belangstellenden hadden zich op weg begeven, om den krater zoo digt mogelijk te naderen. Men telde drie uitbarstingsketels, die twee groote lava-stroomen uitstortten, welke zich na eenigen afstand te hebben doorloopen weder vereenigden en vervolgens zich nabij de vlakte al weder in vijftien of meer stralen splitsten, die bij nacht voor den met verbeeldingskracht begaafden toeschouwer het voorkomen hadden van een reusachtig kantwerk van rooskleurig licht. (O.)

Onder de te Parijs aanwezige Oostenrijksche gevangenen bevindt zich een der hoofdofficieren van een regement, hetwelk in het bezit is van een vrij ongewoon privilegie, welks oorsprong voorzeker waardig is, bij wijze eener historische herinnering vermeld te worden.

Toen de Duitsche keizer Leopold I, in 1683, bij gelegenheid dat Weenen door een Turksch leger van 300,000 man, onder aanvoering van den bekenden Kara Mustapha werd belegerd, de hoofdstad verliet en zich door eene schandelijke vlugt aan een roemrijken strijd wist te onttrekken, boden de burgers, aan zich zelven overgelaten, den vijand zulk een kloekmoedigen tegenstand, als welligt sedert den strijd voor de muren van het oude Saguntum

niet in de geschiedenis bekend is. Na dit gedenkwaardig beleg was het aan de keizerlijke troepen verboden zich in de Oostenrijksche hoofdstad te vertoonen.

Toen later Boheme, Silezie en Moravie tegen den aartshertog, later keizer Ferdinand, in opstand waren gekomen, zag deze, door zijne Protestantsche onderdanen in zijn paleis opgesloten, op zekeren morgen zestien barons in volle wapenrusting zijn vertrek binnen treden. Het doel hunner komst was niets minder dan hem te noodzaken tot het onderteekenen eener staatsregeling, hetwelk door Ferdinand, ofschoon hij wist dat alle gewapende troepen uit zijne nabijheid verwijderd waren en er voor hem niet op den bijstand der burgers te rekenen was, standvastig werd van de hand gewezen. Die weigering gaf aanleiding tot het plegen van geweld en reeds zweefden hem de dreigende zwaarden der edellieden boven het hoofd, toen zich geheel onverwachts buiten het paleis een trompet deed hooren, en de zamengezworen edelen, tot hun niet geringen schrik, de ruiters van het regiment van Dampierre ten aanval gereed op het voorplein zagen geschaard staan. De tegenwoordigheid dezer manschappen was te meer onverwacht, omdat niemand anders kon denken, dan dat zij zich op minstens 40 uren afstands van Weenen, namelijk te Lintz, bevonden, waarheen zij eenigen tijd te voren gezonden waren, om hun garnizoen te betrekken.

Eer de edelen nog van hunne ontsteltenis bekomen waren, werd de deur van het vertrek geopend door den markies de Saint Hilaire die de bevelen des keizers kwam vragen. Oogenblikkelijk maakte Ferdinand daarvan gebruik om zich van zijne indringers te ontslaan. Op zijn bevel werden zij allen op staanden voet in hechtenis genomen en buiten de muren der hoofdstad opgehangen. Die strafoefening werd voltrokken op dezelfde plaats waar later eene der schoonste voorsteden is verrezen, wier naam *Herrnals* (plaats der heeren) nog dezer dagen den nakomeling aan dit historisch feit herinnert.

Wat nu eigenlijk de ware toedragt van dit overigens in allen deele authentiek voorval betreft, deze ligt nog altoos eenigzins in het duister. Het eenige wat men met zekerheid weet, is dat Ferdinand den markies de Saint Hilaire bepaaldelijk afvroeg, krachtens welke bevelen deze naar Weenen was gekomen, en dat de dappere krijgsman zich daaromtrent heeft verantwoord met hem een keizerlijk bevelschrift in behoorlijken vorm te vertoonen, in welk stuk alle bekende en geheime toegangen tot het paleis met de meeste naauwkeurigheid beschreven waren. Ferdinand verklaarde dit stuk voor valsch en betuigde ten plegtigste, dat een bevel van dien aard nooit van hem was uitgegaan, en dat, zelfs wanneer hij een dergelijken maatregel had willen nemen, deze bij het strenge toezigt, hetwelk over hem werd uitgeoefend, ongetwijfeld even spoedig zou verijdeld zijn geworden. Wat overigens het keizerlijk zegel en de handteekening betrof, deze waren, gelijk hij zelf erkende, zoo juist nagemaakt dat iedereen er door bedrogen moest worden. De bekende strenge waarheidsliefde van den vorst lieten omtrent deze stellige verklaring dan ook wel niet den minsten twijfel over, doch met dat al is het nooit aan het licht gekomen aan welke geheimzinnige beschermende hand hij deze onverwachte uitkomst te danken had en de geschiedschrijvers hebben zich ten dien opzigte moeten tevreden stellen met allerlei gissingen, niet minder uiteenloopend dan die omtrent den *Man met het IJzeren Masker.*

Doch wat hiervan zij, zooveel is zeker, dat sedert dit tijdstip alles ten gunste van Ferdinand II scheen mede te werken. Immers Bourquoi versloeg den graaf van Mansveld bij Budweiss, terwijl de Boheemsche troepen door de belegering van Praag werden genoodzaakt zich rondom hunne hoofdstad te concentreren, waardoor alle wegen, die zij eerst bezet hadden gehouden, voor Ferdinand open lagen, van welke omstandigheid deze meesterlijk wist gebruik te maken om zich in persoon naar de rijksvergadering te Frankfort te begeven, waar het hem gelukte den titel van aartshertog officieel met dien van keizer te verwisselen.

Na zijne wonderlijke bevrijding bleef Ferdinand nog steeds, en niet ten onregte, wantrouwen koesteren omtrent de burgerij van Weenen, en hield, lijnregt in strijd met hare privilegien, het regiment van Dampierre bij zich. De ruiters bleven drie achtereenvolgende dagen en nachten, zonder de wapens af te leggen, op het binnenhof van het paleis ingekwartierd, terwijl aan de officieren van het keizerlijke Huis de noodige bevelen waren gegeven, om hen ten ruimste van al het noodige te voorzien. De markies de Saint Hilaire was inmiddels in een der vertrekken van het paleis gehuisvest.

Sedert dit voorval heeft dit regiment het regt behouden, om wanneer eene muiterschroute daartoe slechts aanleiding geeft, vrijelijk onder hoorngeschal en met ontrolde vanen door Weenen te trekken en op het binnenhof van het paleis post te vatten, om aldaar naar vrije verkiezing, drie achtereenvolgende dagen en nachten te vertoeven. Gedurende dien tijd worden de manschappen niet alleen op Z. M. kosten van al het noodige voorzien, maar bovendien staan een onbepaald aantal vaten wijn ter hunner beschikking. Op het eerste oogenblik van halt houden, stapt de bevelvoerende officier van het korps het paleis binnen, en begeeft zich regelregt naar het vertrek des keizers, zonder dat iemand het minste regt heeft, om hem tegen te houden, zelfs zonder dat hij zich behoeft te doen aanmelden. Door driemaal aan de deur van het keizerlijk kabinet aan te kloppen, geeft hij slechts zijne tegenwoordigheid te kennen, treedt alsdan naar binnen, en vraagt, na het gewoon salut, naar de bevelen des keizers. Daar er thans geene straf over oproerige edelen valt uit te oefenen, wordt hij eenvoudig door den keizer uitgenoodigd, om drie dagen in het paleis te logeren, waar een der prachtigste appartementen voor hem wordt ingeruimd, terwijl voor zijne deur de vaandels van het regiment worden geplant en hem eene wacht wordt gegeven.

In de laatste jaren is de aanbouw van het suikerriet op de Sandwich-eilanden meer dan vroeger ondernomen, vooral sedert Amerikaansche kapitalen daartoe gebezigd zijn geworden. In den zomer van het vorige jaar bezat men op de eilanden zeven plantaadjes, twee, de Koloa- en Lihue plantaadje, de beide grootste op Kauai; twee, de East Maui- en Brewer plantaadje op Maui; en drie de Papaikode Pue- en de Foka plantaadje op Hawai, bij Hilo. Deze plantaadjes leverden 1420 ton suiker op. Bovendien waren op Maui nog twee en op Hawai eene plantaadje, die reeds ontgonnen waren, zoodat men voor 1860 een opbrengst van 2000 ton verwacht. Daarvan wordt ongeveer een vierde op de eilanden zelven verbruikt; het overige wordt uitgevoerd, hoofdzakelijk naar San-Francisco en Oregon. Men gelooft, dat de eilanden in staat zijn jaarlijks 12,500 ton suiker te kunnen opleveren; maar tot den aanleg van de hiertoe noodige aanplantingen zouden 8000 werklieden en een kapitaal van 3 millioen dollars noodig zijn, een kapitaal, dat, volgens de *Honolulu Advertiser*, bij eene volkomene ontwikkeling van de aanplantingen jaarlijks eene som van 1½ millioen dollars zou opbrengen.

Publieke Veilingen.

Ter Kastelenije van het Geregtshof.

VRIJDAG den 16den September 1859,

De helft in het Huis en Erf aan de Zwartenhovenbrug straat, La. E No. 231, aankomende J. Louis wed. J. P. Tafares Jr. — *f* 465. — Minderjarige kinderen van de wed. J. P. Tafares Jr.

Producten-Handel.

Bij inschrijving verkocht:

KOFFIJ. Den 16den dezer, van plant. Nieuw Meerzorg, 6000 pond a 30,07 cent en de rest a 26,55 cent.

Scheepvaart.

AANGEKOMEN.

Den 17den dezer, het schip *Plantage Dortrecht*, kapt. Brakke, van Amsterdam. — Passagiers: de Heer J. van de Veer, Mevr. de weduwe C. Ringeling en de minderj. G., C. en A. Conradi.

Den 18den, de Nd. Am. Bark *M. B. Stetson*, kapt. L. Kendall, van Boston.

Den 19den, het schip *Maximiliaan*, kapt. Schill, van Amsterdam.

UITGEKLAARD.

Den 16den, de Eng. Brik *Elisabeth Rose*, kapt. Mackensie, naar Clyde, lading: 324 vaten en 89 blomvaten Suiker 572,349 pond en 3 balen schoone Katoen 960 pond.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Josephina Bernardina, kapt. Bos, adres bij J. Gosius.

Compagnie, kapt. Kuiper, adrs bij J. C. Oosterbaan.

ADVERTENTIEN.

A. SALOMONS,

Vendumeester,

zal op **Dingsdag** den 27sten dezer, des morgens om 9 uur, ten zijnen huize verkoopen:

Het **HUIS** en **ERF** aan de *Keizerstraat* N. W. La. O No. 16b.

De conditien liggen ter inzage bij den Vendumeester. (13348)

W. J. RIETSTAP

heeft van *Caijenne* ontvangen:

ROODE WIJN in oxhoofden,

Zoete Olie, enz. (13345)

GROOTE BLOEDZUIGERS,

te koop bij

BETTING & HEILBRON.

(13349)

Gedrukt bij **J. C. Muller Az.**